

ALGEMEEN BEHEERSCOMITE

VOOR HET SOCIAAL STATUUT DER ZELFSTANDIGEN

Opgericht bij de wet van 30 december 1992

Jan Jacobsplein, 6
1000 Brussel
Tel.: 02 546 43 40
Fax: 02 546 21 53

ABC Verslag 2009/01

Brussel, 5 maart 2009

TUSSENTIJD'S VERSLAG 2009/01

Combinatie tussen gezinsleven en zelfstandige activiteit

De Minister van KMO, Zelfstandigen, Landbouw en Wetenschapsbeleid, Sabine LARUELLE buigt zich in het kader van haar mandaat over de maatregelen om het gezinsleven en de zelfstandige activiteit beter op elkaar af te stemmen.

In dat kader heeft de Regering onlangs een reeks maatregelen getroffen die door het Algemeen Beheerscomité toegejuicht worden. Het gaat over de verhoging van de kinderbijslag voor het 1ste kind ten gunste van de zelfstandigen, de vlotheid in de toekenning van de dienstencheques voor moederschapshulp of nog de invoering van een moederschapsverlof per week.

Zij wil daarin nog verder gaan en wenst een "familieplan" te lanceren. De bedoeling van dat plan is dubbel. Het moet het gezinsleven en het beroepsleven beter op elkaar afstemmen, maar ook via die weg, de vrouwen aanmoedigen om te kiezen voor een loopbaan als zelfstandige en dat ook te blijven doen.

In het kader van de uitwerking van dat plan heeft de minister aan het Comité een aantal denkpistes meegedeeld. In de meeste van die pistes is er sprake van periodes van gelijkstelling. Tijdens haar werkzaamheden heeft het Comité verschillende periodes van "gelijkstelling" in overweging genomen (1 maand, 2 maanden en 1 kwartaal), en bovendien meerdere manieren om die "gelijkstelling" te concretiseren. De volgende technieken werden in overweging genomen (in volgorde van voorkeur):

1. De zuivere en eenvoudige gelijkstelling zoals ze momenteel bestaat.
2. De gelijkstelling door middel van een financiële tussenkomst (forfaitair of proportioneel t.a.v. de bijdrage) door het RSVZ (het fonds berekent de bijdrage en dat bedrag of een gedeelte van dat bedrag wordt direct betaald via de rekening-courant van het RSVZ).
3. De toekenning van een forfaitaire premie of een proportionele premie t.a.v. de bijdrage, die direct aan de zelfstandige betaald wordt. Deze laatste optie geniet niet de voorkeur van het Comité, aangezien er een transparante band ontbreekt tussen de toekenning van de premie en de gelijkstelling.

Die pistes hebben tot concrete voorstellen geleid die het Comité bestudeerd of ontwikkeld heeft en waarvan de kosten geschat werden, nl.:

- **Gelijkstelling van de periode van moederschapsverlof:** momenteel ontvangt de zelfstandige een uitkering van 368,36 € per week. Het is niet omdat de zelfstandige die uitkering krijgt dat ze geen sociale bijdragen moet betalen. Dus zijn er in de praktijk een aantal vrouwen, die hun moederschapsuitkering gebruiken om hun bijdragen te betalen.

De voorgestelde maatregel voert een "gelijkstelling" in van de periode van moederschapsrust om de zelfstandige te "sparen" van de betaling van haar bijdragen terwijl ze haar rechten op sociale uitkeringen behoudt. De duur van die gelijkstelling zou los staan van de duur van het moederschapsverlof en zou 1 maand, 2 maanden of een kwartaal kunnen bedragen.
- **Verlenging van moederschapsverlof bij hospitalisatie van het kind in de week na de geboorte:** in de werknemersregeling kan de werkneemster een verlenging vragen van de postnatale rust voor een periode van maximum 24 weken. De duur van deze verlenging stemt overeen met de duur van de hospitalisatie van het kind na de 7 eerste dagen (op voorwaarde dat de hospitalisatie ononderbroken is).

Tijdens die periode blijft de moeder de moederschapsuitkeringen ontvangen. De bedoeling van de voorgestelde maatregel is een gelijkaardige maatregel voor de zelfstandige vrouwen in te voeren: de moeder van wie het kind ononderbroken gehospitaliseerd blijft na de 7 dagen die volgen op de geboorte zou een moederschapsuitkering gedurende maximum 24 bijkomende weken en/of een gelijkstelling kunnen krijgen.
- **Palliatieve zorg voor een kind:** Momenteel bestaat er geen enkele maatregel in het sociaal statuut ten voordele van de zelfstandige ouder wiens kind palliatieve zorgen krijgt. Teneinde die personen te helpen bij het begeleiden van hun kind, wordt er voorgesteld om hun een "verlof voor palliatieve zorgen" toe te kennen van 1 maand, 2 maanden of van een kwartaal. Tijdens die periode zou de zelfstandige een uitkering krijgen die overeenstemt met het bedrag van de moederschapsuitkering en/of een gelijkstelling.
- **Overlijden van een kind:** Teneinde de ouders te helpen het overlijden van een kind te boven te komen, beoogt de maatregel om aan de zelfstandige ouder wiens kind overlijdt, een toelage te geven, die overeenstemt met 1 week moederschapsuitkering. Die toelage zou toegekend worden aan de ouders van een overleden kind na het moederschapsverlof dat minder dan 18 jaar oud is (de meeste overlijdens komen voor op eenjarige leeftijd).
- **Hospitalisatie van een kind gedurende meer dan 2 weken of ernstige ziekte van het kind:** Teneinde zelfstandige ouders van wie een kind een ernstige of zeldzame ziekte heeft (bijv. een kanker) of dat langdurig in het ziekenhuis opgenomen wordt, te helpen, beoogt de voorgestelde maatregel een scheidbare toelage aan de ouders van maximum 1 kwartaal. Die toelage zou overeenstemmen met de moederschapsuitkering en/of zou gepaard kunnen gaan met een gelijkstelling.
- **Invoering van een vaderschapsverlof:** in het stelsel van de werknemers heeft de vader het recht op een vaderschapsverlof van 10 dagen ten gevolge van de geboorte van zijn kind. Zo'n maatregel bestaat niet voor de zelfstandigen. De

voorgestelde maatregel wil een vaderschapsverlof van een week invoeren in het kader van het sociaal statuut van de zelfstandigen. De toegekende vergoeding in het kader van dat verlof zou gelijk zijn aan ofwel het bedrag van de moederschapsuitkering (368,36 € per week), ofwel aan het bedrag van het minimumpensioen (in dit geval zou het verlof toegekend worden voor 5 dagen).

- **Overname van het moederschapsverlof door de vader in geval van overlijden van de moeder:** Momenteel kan de vader in geval de moeder overlijdt tijdens het moederschapsverlof in het stelsel van de zelfstandigen slechts aanspraak maken op de uitkeringen voor de week waarin de moeder overleden is. Teneinde de families te helpen die zich in die situatie bevinden, beoogt de voorgestelde maatregel om aan de vader de rest van de periode van het moederschapsverlof van de overleden moeder te geven zoals reeds het geval is voor de werknemers.
- **Vervangende ondernemer:** een zelfstandige die tijdelijk zijn activiteit moet stopzetten kan willen dat hij tijdelijk vervangen wordt zodat hij, zelfs al is dit maar voor een korte periode, zijn zaak niet moet dicht doen, en zo bijvoorbeeld klanten te verliezen of machines te moeten stilleggen. Het ontbreken van een structuur waarmee de zelfstandige "de adequate kandidaat" kan vinden verhinderen hem dikwijls om zich te laten vervangen. Het is in dit kader dat het Comité vragende partij is voor het instellen van een permanente structuur waarbij elke zelfstandige die zich wil laten vervangen toegang heeft tot een databank van personen die bekwaam zijn om hem te vervangen.
- **Vrijwillige verzekering:** Het moederschapsverlof bedraagt voor de zelfstandigen maximum 8 weken (9 weken in geval van de geboorte van een meerling). Gelet op de flexibiliteit van de zelfstandige activiteit kan deze periode voor bepaalde zelfstandige vrouwen volstaan maar onvoldoende zijn voor anderen. De voorgestelde maatregel beoogt om een vrijwillige verzekering¹ in te voeren voor de zelfstandige vrouwen om hen de mogelijkheid te bieden hun moederschapsverlof uit te breiden tot 15 weken. Tijdens de discussies is gebleken dat deze vrijwillige verzekering zich eventueel niet zou beperken tot een verlenging van het moederschapsverlof en uitgebreid zou kunnen worden tot de andere voorstellen die in dit voorlopig rapport opgesomd zijn², of nog tot andere maatregelen die niet onderzocht zijn (bijvoorbeeld de dekking van een carensmaand of de instelling van een ouderschapsverlof).

Het Algemeen Beheerscomité is verheugd dat de Minister aandacht besteedt aan het combineren van het gezinsleven met het beroepsleven en is blij met de maatregelen die laatst terzake genomen werden.

¹ Vergelijkbaar met wat vóór 1 januari 2003 bestond voor de meewerkende echtgenoten (vrijwillige verzekering moederschap en arbeidsongeschiktheid)

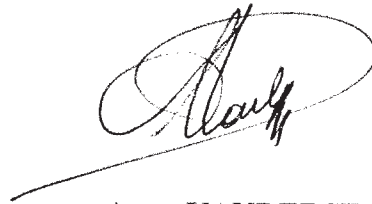
² Zowel voor de perioden die in het voorliggend rapport vermeld zijn, als voor langere perioden, bijvoorbeeld een vaderschapsverlof van 2 weken, een langere periode van toekenning van uitkeringen voor de hospitalisatie van een kind....

Het meent dat de meerderheid van de vermelde voorstellen een vooruitgang zijn. Hij stelt zich echter nog vragen over de wenselijkheid om nu een vaderschapsverlof in te voeren.

In naam van het Algemeen Beheerscomité voor het sociaal statuut van de zelfstandigen, op 5 maart 2009,



Muriel GALERIN
Secretaris



Anne VANDERSTAPPEN,
Voorzitter

Bijlage
Overzicht van de maatregelen en de geraamde kostprijs

Gelijkstelling van de periode van moederschapsverlof

Maatregel ³	Kostprijs op jaarbasis
Gelijkstelling gedurende 1 maand	1.190.951,16 €
Gelijkstelling gedurende 2 maanden	2.381.902,32 €
Gelijkstelling gedurende 1 kwartaal	3.572.853,48 €

Verlenging van moederschapsverlof bij hospitalisatie van het kind in de week na de geboorte

Maatregel	Kostprijs
Toelage gedurende 24 weken	280.000 €
Gelijkstelling gedurende 1 maand	15.906 €
Gelijkstelling gedurende 2 maanden	31.812 €
Gelijkstelling gedurende 1 kwartaal	47.717,8 €

Palliatieve zorgen

Maatregel		Kostprijs
1 maand	toelage	86.196 €
	Gelijkstelling	16.568 €
	Totaal	102.764€
2 maanden	Toelage	172.392 €
	Gelijkstelling	33.136 €
	Totaal	205.517 €
1 kwartaal	Toelage	258.589 €
	Gelijkstelling	49.705 €
	Totaal	308.294 €

Het gaat om een maximale kostprijs aangezien alle overlijdens berekend zijn. Maar niet alle overlijdens houden palliatieve zorgen in.

³ De raming voor deze maatregel is niet evident geweest: Het resultaat is gebaseerd op zowel de cijfers over het aantal gevallen in het stelsel van de loontrekkenden, als op een studie van de UCL, waarin het aantal levendgeboorten weerhouden werden, naargelang de duur van de zwangerschap.

Toelage van 368 € in geval van overlijden van een kind (rouwtoelage)

Leeftijd bij overlijden	Gemiddeld aantal overlijdens	Kostprijs op jaarbasis
5 weken/ 6 weken/ 7 weken	1,4	521 €
Tussen 5 weken en -1 jaar	17,0	6.243 €
Tussen 5 weken en -2 jaar	18,6	6.830 €
Tussen 5 weken en -3 jaar	20,3	7.465€
Tussen 5 weken en -4 jaar	21,7	8.002€
Tussen 5 weken en -5 jaar	23,5	8.662€
Tussen 5 weken en 9 jaar	32,8	12.056€
Tussen 5 weken en 14 jaar	43,4	15.960€
Tussen 5 weken en 17 jaar	65,4	24.060€

Hospitalisatie van een kind gedurende meer dan 2 weken of ernstige ziekte van het kind

Maatregel		Kostprijs
1 maand	Toelage	442.032, 00 €
	Gelijkstelling	89.776,88 €
	Totaal	<u>531.808, 88€</u>
2 maanden	Toelage	884.064, 00 €
	Gelijkstelling	179.553, 76 €
	Totaal	<u>1.063.617, 76 €</u>
1 kwartaal	Toelage	1.326.096, 00€
	Gelijkstelling	286.701, 64 €
	Totaal	<u>1.612.797,64 €</u>

Vaderschapsverlof – Equivalente toelage met het bedrag van de moederschapsuitkering

Maatregel	Kostprijs op jaarbasis
Vaderschapsverlof gedurende 1 week	3.928.559 €

Vaderschapsverlof – Equivalente toelage met het bedrag van het minimumpensioen

Maatregel	Kostprijs op jaarbasis
Vaderschapsverlof gedurende 5 dagen	1.837.604 €

Overname van het moederschapsverlof door de vader in geval van overlijden van de moeder:

Deze maatregel kost niets omdat dit reeds begroot werd in het kader van moederschapsverlof.

Financiële weerslag in geval van een vrijwillige verzekering

Om de uitgaven gedekt te krijgen door ontvangsten zou de te vorderen bijdrage gelijk moeten zijn aan **0,94%** van het inkomen.

De jaarlijkse minimumbijdrage zou bijgevolg **111,15 €** ($0,94\% \times 11.824,39 \text{ €}$) bedragen voor het jaar 2009.

Bepaalde maatregelen zouden moeten ingesteld worden om een anti-selectie te vermijden, bijvoorbeeld:

- invoering van een proeftijd van 12 maanden;
- de zelfstandige of de meewerkende echtgenoot moet het engagement genomen hebben om gedurende een periode van 24 maanden aangesloten te blijven;
- in het geval van stopzetting, is het opnieuw afsluiten van een vrijwillige verzekering slechts mogelijk na een periode van één jaar.

Totale kost voor gelijkstelling

Maatregelen	Gelijkstelling gedurende 1 maand	Gelijkstelling gedurende 2 maanden	Gelijkstelling gedurende 1 kwartaal
Gelijkstelling van de periode van vaderschapsverlof	1.190.951,16 €	2.381.902,32 €	3.572.853,48 €
Verlenging van de periode van moederschapsverlof in geval van hospitalisering van het kind na de geboorte	15.906 €	31.812€	47.717,8 €
Palliatieve zorgen	16.568 €	33.136 €	49.705 €
Hospitalisering van een kind	89.776,88 €	179.553,76 €	286.701,64 €
TOTAAL	1.313.202,04 €	2.626.404,08 €	3.956.977, 92 €

Totale kost aan uitkeringen

Maatregelen	Uitkering gedurende 1 maand	Uitkering gedurende 2 maanden	Uitkering gedurende 1 kwartaal
Verlenging van het moederschapsverlof in geval van hospitalisatie van het kind na de geboorte ⁴		280.000 €	
Palliatieve zorgen	86.196 €	172.392 €	258.589 €
Rouwtoelage ⁵		24.060 €	
Hospitalisering van een kind	442.032 €	884.064 €	1.326.096 €
Vaderschapsverlof (VV) ⁶			
Uitkering evenredig met het moederschapsverlof (VV1)		3.928.559 €	
Uitkering evenredig met het minimumpensioen (VV2)		1.837.604 €	
TOTAAL (zonder VV)	<u>832.288 €</u>	<u>1.360.516 €</u>	<u>1.888.745 €</u>
TOTAAL (VV 1)	<u>4.760.847 €</u>	<u>5.289.075 €</u>	<u>5.817.304 €</u>
TOTAAL (VV 2)	<u>2.669.892 €</u>	<u>3.198.120 €</u>	<u>3.726.349 €</u>

⁴ Periode van max 24 weken : vast bedrag

⁵ Periode van 1 week: vast bedrag

⁶ Periode van 1 week: vast bedrag, maar 2 mogelijkheden